

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2543 จำนวน 50 คน ผลการศึกษาได้นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบด้วยคำบรรยาย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
2. ข้อมูลของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในเรื่องต่อไปนี้
  - 2.1 ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - 2.2 อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
  - 2.3 การปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
3. การทดสอบสมมติฐาน โดยหาความแตกต่างของตัวแปรตามที่แยกตามกลุ่มตัวแปรอิสระได้แก่ การปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมทั้งในขั้นตอนการศึกษาปัญหา การวางแผนงานโครงการ การปฏิบัติงาน และการติดตามประเมินผล ทั้ง 4 ขั้นตอนรวมกัน กับความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

1. ข้อมูลทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

1.1 ข้อมูลพื้นฐานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามลักษณะทางประชากรของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขประจำสาธารณสุขอำเภอ และสถานีอนามัยในอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

ลักษณะทั่วไปของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
	N = 50	100
1. เพศ		
ชาย	23	46
หญิง	27	54
2. ระดับการศึกษา		
อนุปริญญา หรือ เทียบเท่า	21	42
ปริญญาตรี หรือ เทียบเท่า	29	58
3. ตำแหน่งงาน		
เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	30	60
เจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข	10	20
นักวิชาการสาธารณสุข	10	20
4. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	10	20
5 - 10 ปี	15	30
10 - 15 ปี	11	22
มากกว่า 15 ปีขึ้นไป	14	28

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของประชากร	จำนวน	ร้อยละ
5. ความรู้ที่ได้รับในการจัดการส่งเสริมและรักษา		
คุณภาพสิ่งแวดล้อม * (n = 50)		
ปฏิบัติสืบต่อกันมาในหน่วยงาน	35	70
การฝึกอบรมทางหน่วยงานจัดให้	32	64
การติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ	41	82

หมายเหตุ * ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะทางประชากรทั่วไปของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำนวน 50 คน ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า เป็นเพศหญิง จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 54 และเพศชาย จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46

ด้านระดับการศึกษาของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า จบการศึกษาระดับปริญญาตรี มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 58 รองลงมาก็คือ ระดับอนุปริญญา มีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 42

ด้านตำแหน่งงาน พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอยู่ในตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 รองลงมาก็คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานสาธารณสุข มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 และ ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขซึ่งมีจำนวนเท่ากันคือ 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน

ด้านระยะเวลาในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข พบว่า มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 5 - 10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาก็คือมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานมากกว่า 15 ปีขึ้นไป จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 28 รองลงมาเป็นผู้ที่มีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ระหว่าง 10 - 15 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 22 และพบว่ากลุ่มที่มีน้อยที่สุดคือมีระยะเวลาในการปฏิบัติงาน น้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

ด้านความรู้ที่ได้รับในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ) พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขได้ติดตามข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82 รองลงมาก็คือ มีการปฏิบัติสืบต่อกันมาในหน่วยงาน จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมาคือได้รับการฝึกอบรมทางหน่วยงานจัดให้ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 64

2. ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย

2.1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับความรู้ในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับความรู้ในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
คุณภาพสิ่งแวดล้อม	N = 50	100
ระดับสูง	4	8
ระดับปานกลาง	28	56
ระดับต่ำ	18	36
รวม	50	100

Mean = 11.48, S.D = 3.09, Min = 6.00, Max = 17.00

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาเรื่องความรู้ในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้ในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 56 รองลงมา มีความรู้อยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 36 และมีความรู้ในเรื่องการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับสูง ร้อยละ 8 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ระดับความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำ ได้แก่คะแนนช่วง 0 - 10 คะแนน ระดับปานกลาง ได้แก่คะแนนช่วง 11 - 15 คะแนน ระดับสูง ได้แก่คะแนนช่วง 16 - 20 คะแนน พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง โดยมีค่า Mean = 11.48 ค่า S.D = 3.09 คะแนนน้อยที่สุดเท่ากับ 6 คะแนน และคะแนนมากที่สุด เท่ากับ 17 คะแนน

2.1.2 ลักษณะของความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำแนกเป็นรายชื่อ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความรู้ในการจัดการ
ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม จำแนกเป็นรายชื่อ (หมายเหตุ * ข้อความทางลบ)

ข้อที่	ข้อความ	ตอบถูก (N=50)	ร้อยละ 100
*18.	น้ำยาฟอกขาว สามารถเททิ้งลงบนพื้นที่ชื้นและหลังบ้านได้โดยไม่เป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม	40	80
5.	การส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้คุ้มค่าโดยใช้แล้วนำกลับมาประยุกต์ใช้อีกทำให้ลดปัญหาการเกิดภาวะเรือนกระจก (Green House Effect) เช่นถุงพลาสติกที่ใส่ของมาจากร้านค้าก็อาจนำกลับมาใช้ใส่ของอื่นอีกหรือใส่ขยะเพื่อทิ้ง	38	76
7.	วิธีการลดกลิ่นเน่าเหม็นของมูลสัตว์ในชุมชนกระทำได้โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีและใช้ประโยชน์จากถังสุขาภิบาล	37	74
*19.	การที่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคอยควบคุมอย่างเข้มงวด เป็นการแก้ไข ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ได้ผลดีที่สุด	36	72
*3.	การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องจัดการกับปัญหาสิ่งแวดล้อมก่อน	32	64
*6.	ผู้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาระดับสิ่งแวดล้อมของ ท้องถิ่นคือ ระดับส่วนภูมิภาค และจังหวัด	32	64
*1.	เจ้าพนักงานสาธารณสุขสามารถยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนเพื่อประโยชน์ในการ ดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น	31	62
*2.	ระดับเสียงที่อยู่ในช่วง 75-84 เดซิเบลทำให้เกิดความดังของเสียง ซึ่งส่งผลอันตรายต่อสุขภาพและควรหลีกเลี่ยง	29	58
4.	การส่งเสริมให้ประชาชนจัดทำที่กำจัดน้ำเสียหรือหลุมซึม ประสิทธิภาพของโครงการส่งเสริมในการปฏิบัติงาน จำเป็นที่ ต้องมีหลุมซึมทุกหลังคาเรือน	29	58

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	ตอบถูก (N=50)	ร้อยละ 100
13.	การฝังกลบมูลฝอยในพื้นที่ที่เป็นหุบเขาลึก (Valley of ravine method) เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกว่าการฝังกลบมูลฝอยแบบร่องดินหรือคูดิน (Trench method)	29	58
11.	วิธีการที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้การประหยัดการใช้น้ำในท้องถิ่นของท่านคือ เขียนคำขวัญรณรงค์เชิญชวนประหยัดน้ำ	28	56
*12.	ภาวะมลพิษ เป็นภาวะทั้งหลายที่ทำให้สิ่งแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อมเสียและมีผลร้ายต่อสิ่งมีชีวิตและทรัพย์สิน	26	52
*15.	การจัดการแก้ไขปัญหามลพิษจากของเสียอันตรายโดยการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและเหมาะสมเป็นวิธีการจัดการที่ดีที่สุด	26	52
*8.	มาตรฐานการส่งเสริมการจดหาน้ำสะอาดตามความจำเป็นพื้นฐานครัวเรือนควรมีน้ำสะอาดค้ำพองเพียง 4 ลิตร/คน/วัน	24	48
9.	แหล่งที่มาของข้อมูล เพื่อการวางแผนงานสุขภาพสิ่งแวดล้อมและจดหาน้ำสะอาดคือ แบบ 08 รบ.3 , จ.ป.ร.3 และ กขช.2ค	24	48
*10.	การวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล เป็นขั้นตอนในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	24	48
*20.	วิธีการกำจัดขยะติดเชื้อจากสถานอนามัยหรือสถานพยาบาลควรใช้น้ำยาฆ่าเชื้อก่อนแล้วนำไปฝังกลบ	24	48
14.	ผลเสียของการเกิดมลพิษทางอากาศ ได้แก่ การบดบังแสงสว่างของดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมายังพื้นผิวโลก	23	46
*16	Reuse เป็นการนำเอาของเสียกลับ โดยการเปลี่ยนของเสียให้เป็นของที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์โดยการนำกลับเข้าสู่กระบวนการใหม่อีก (Reprocessing) เช่น นำเศษพลาสติกเข้าหลอมเป็นเม็ดพลาสติกเพื่อผลิตพลาสติกใหม่กลับมาใช้อีกครั้ง	21	42
*17	การกำจัดขยะที่ดีที่สุด คือการส่งเสริมและสนับสนุนการจดหาที่รองรับขยะถูกหลักสุขภาพีบาลประจำบ้าน หรือส่งเสริมการจดหาหลุมกำจัดขยะประจำบ้าน	21	42

จากตารางที่ 4 พบว่า ข้อความรู้ที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากกว่าร้อยละ 80 ตอบถูกต้อง ได้แก่ น้ำยาฟอกขาวไม่สามารถเททิ้งลงบนพื้นที่ขึ้นและหลังบ้านได้ซึ่งทำให้เกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม ข้อความรู้ที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขร้อยละ 50 - 80 ตอบถูกต้องได้แก่ การส่งเสริมให้ประชาชนใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้คุ้มค่าโดยใช้แล้วนำกลับมาประยุกต์ใช้อีกทำให้ลดปัญหาการเกิดภาวะเรือนกระจกได้ เช่น ถุงพลาสติกที่ใส่ของมาจากร้านค้าก็นำกลับมาใช้ใส่ของอื่นอีกหรือใส่ขยะเพื่อทิ้ง วิธีการลดกลิ่นเน่าเหม็นของมูลสัตว์ในชุมชนกระทำได้โดยส่งเสริมให้ชุมชนมีและใช้ประโยชน์จากถังสุขาภิบาล การที่ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคอยควบคุมอย่างเข้มงวดไม่ได้เป็นการแก้ไขปัญหาล้างแ้วดล้อมที่ได้ผลดีที่สุด การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ประสบความสำเร็จนั้นจะต้องจัดการกับปัญหาทั้งสองควบคู่กันไปด้วย ระดับส่วนภูมิภาค และจังหวัดไม่ได้มีหน้าที่ในการจัดทำแผนแก้ไขปัญหาร่องสิ่งแวดลอมของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่งานสาธารณสุขไม่สามารถยึดหรืออายัดสิ่งของใด ๆ ที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของประชาชนในการดำเนินคดีหรือเพื่อนำไปทำลายในกรณีจำเป็น ระดับเสียงที่มากกว่า 85 เดซิเบล ทำให้เกิดความดังของเสียงซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพและควรหลีกเลี่ยง การส่งเสริมให้ประชาชนจัดทำที่กำจัดน้ำเสียหรือหลุมซึม ประสิทธิภาพของโครงการส่งเสริมในการปฏิบัติงาน จำเป็นที่จะต้องมีการหลุมซึมทุกหลังคาเรือน การฝังกลบมูลฝอยในพื้นที่ที่เป็นหุบเขาลึก (Valley of ravine method) เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกว่าการฝังกลบมูลฝอยแบบร่องดินหรือคูดิน (Trench method) วิธีการที่เป็นรูปธรรมจะช่วยให้การประหยัดการใช้น้ำในท้องถิ่นของท่านคือ เขียนคำขวัญณรงค์เชิญชวนประหยัดน้ำภาวะมลพิษ คือ วัตตอันตรายและมลสารอื่น ๆ รวมทั้งกาก ตะกอนหรือสิ่งตกค้างจากสิ่งเหล่านั้น ที่ถูกปล่อยทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษ หรือที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งก่อให้เกิดหรืออาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือภาวะที่เป็นพิษภัยอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนได้ และหลักสำคัญของการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษจากของเสียอันตรายคือการลดใช้ และการกำเนิด โดยการใส่สารทดแทนหรือเปลี่ยนกระบวนการผลิตเพื่อไม่ให้เกิดมลพิษเสียแต่แรก ข้อความรู้ที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขน้อยกว่าร้อยละ 50 ตอบถูกต้องได้แก่ มาตรฐานการส่งเสริมการจัดหาน้ำสะอาดตามความจำเป็นพื้นฐาน คร้วเรือนควรมีน้ำสะอาดดื่มพอเพียง 5 ลิตร/คน/วัน แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อการวางแผนงานสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมและจัดหาน้ำสะอาดคือ แบบ 08 รบ.3,จ.ป.ฐ.3 และ กชช.2ค

การศึกษาปัญหา การวางแผนงาน การปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผล เป็นขั้นตอนในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม วิธีการกำจัดขยะติดเชื้อจากสถานอนามัยหรือสถานพยาบาล วิธีการเผาเป็นวิธีที่ดีที่สุด ผลเสียของการเกิดมลพิษทางอากาศได้แก่ การบดบังแสงสว่างของดวงอาทิตย์ที่ส่องลงมายังพื้นผิวโลก Reuse เป็นการนำเอาของเสียกลับ (Returning) มาใช้

ในวัตถุประสงค์เดิมโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือการนำกลับมาใช้อีกครั้ง เช่นการนำถุงกระดาษที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใส่สิ่งของอีกครั้ง หรือใช้จนกว่าจะหมด เรือไปจนกว่าจะเกิดการชำรุด และการกำจัดขยะที่ดีที่สุดคือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนลดจำนวนการเกิดขยะ และการมีหรือใช้ประโยชน์จากขยะในการทำปุ๋ยหมัก

2.2 อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	จำนวน N = 50	ร้อยละ
ระดับสูง	4	8
ระดับปานกลาง	39	78
ระดับต่ำ	6	12
รวม	50	100

Mean = 30.72, S.D = 6.00, Min = 17, Max = 49

จากตารางที่ 5 ผลการศึกษาพบว่า อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย ด้วยคำถาม 10 ข้อ พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 78 รองลงมา พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีอุปสรรคในระดับต่ำ ร้อยละ 12 และมีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับสูง ร้อยละ 8 ตามลำดับ

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ระดับอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำได้แก่คะแนนต่ำกว่า 25 คะแนน ระดับปานกลางได้แก่คะแนนช่วง 26 – 39 คะแนน ระดับสูงได้แก่คะแนน 40 – 50 คะแนน พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขอำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย มีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง โดยมีค่า Mean = 30.72 ค่า S.D = 6.00 ระดับคะแนนอุปสรรคใน

การจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด 17 คะแนน และระดับคะแนนอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีคะแนนมากที่สุด 49 คะแนน

2.2.1 ลักษณะอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จำแนกเป็นรายชื่อ

ข้อที่	อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	Mean	S.D.
1.	มีภาระงานอื่น ๆ มากทำให้ไม่มีบทบาทเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	3.50	1.12
7.	ขาดการประสานงาน และร่วมวางแผนการจัดการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่น	3.48	1.03
9.	ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในกฎหมาย	3.38	.94
2.	รัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอ	3.30	1.01
6.	ประชาชนให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมน้อย	3.24	.98
8.	ไม่ได้ศึกษาผลกระทบของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นที่มีผลต่อสุขภาพอนามัย	3.10	1.12
10.	ขาดการรับรู้ข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อม	2.94	.97
3.	ไม่ได้จัดทำแผนเพื่อการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.84	1.01
5.	ผู้บริหารไม่ได้ประชุมชี้แจงนโยบาย โครงการแผนงานวิธีการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบ	2.58	1.03
4.	เกรงกลัวอิทธิพลของท้องถิ่น	2.22	1.16

จากการวิเคราะห์ทางสถิติตามตารางที่ 6 พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยจำแนกเป็นรายชื่อที่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดคือ มีภาระงานอื่น ๆ มากทำให้ไม่มีบทบาทเข้าร่วมกิจกรรมในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.50 ขาดการประสานงานและร่วมวางแผนการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานอื่น ๆ ในท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ย 3.48 ขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่กำหนดไว้ในกฎหมายมีค่าเฉลี่ย 3.38 รัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณหรือวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมไม่เพียงพอมีค่าเฉลี่ย 3.30 ประชาชนให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมน้อยมีค่าเฉลี่ย 3.24 ไม่ได้ศึกษาผลกระทบของสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นที่มีผลต่อสุขภาพอนามัยมีค่าเฉลี่ย 3.10 ขาดการรับรู้ข่าวสารเรื่องสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.94 ไม่ได้จัดทำแผนเพื่อการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.84 ผู้บริหารไม่ได้ประชุมชี้แจงนโยบายโครงการแผนงานวิชาการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้แก่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทราบมีค่าเฉลี่ย 2.58 และเกรงกลัวอิทธิพลของถิ่นมีค่าเฉลี่ย 2.22 ตามลำดับ

2.3 การปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนและร้อยละของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขกับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	จำนวน	ร้อยละ
	N = 50	100
ระดับสูง	1	2
ระดับปานกลาง	36	72
ระดับต่ำ	13	26
รวม	50	100

Mean = 42.00, S.D = 9.52, Min = 17, Max = 60

จากตารางที่ 7 ผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ร้อยละ 72 รองลงมา มีการ

ปฏิบัติงานตามบทบาทในระดับสูง ร้อยละ 26 และมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำ มีร้อยละ 2

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับต่ำได้แก่คะแนนที่ต่ำกว่า 38 คะแนน ระดับปานกลางได้แก่คะแนนช่วง 39 – 59 คะแนน และระดับสูงได้แก่คะแนนช่วง 60 – 75 คะแนน พบว่าเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง โดยมีค่า Mean = 42.00 ค่า S.D = 9.52 มีระดับคะแนนการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมากที่สุด 60 คะแนน และมีคะแนนการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด 17 คะแนน

2.3.1 ลักษณะการปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การปฏิบัติงานตามบทบาทของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อที่	ข้อความ	Mean	S.D
4.	ศึกษาความต้องการของชุมชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.22	0.86
2.	วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.08	0.69
1.	ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ	3.06	0.61
3.	จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อม	3.04	0.78
10.	ท่านมีการวางแผนบริหารจัดการแผนงานโครงการการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.92	0.89
9.	ท่านได้ปฏิบัติงานในการเผยแพร่ ณรงค์และประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.84	0.91
5.	ท่านได้ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2.80	0.94
7.	เมื่อมีการประชุมในเรื่องการวางแผนงานการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยท่านได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์	2.80	1.03

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความ	Mean	S.D
6.	ท่านได้ร่วมวางแผนงาน กำหนดรูปแบบ และวิธีการทำโครงการ สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย	2.74	0.92
13.	ท่าน ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดทำ โครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.74	0.80
15.	ท่านได้เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานในการดำเนินงานโครงการ การ จัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และร่วมเสนอแนะ ในการปฏิบัติงาน โครงการด้านส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อม	2.72	0.80
8.	ท่านได้ประสานงานให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงาน โครงการส่งเสริมและรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.64	1.00
12.	ท่านได้ติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานการจัดการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	2.58	0.88
11.	ท่านได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และกำลังคน แก่ผู้ปฏิบัติงานโครง การด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ	2.46	1.03
14.	ท่านได้เนื้เทศติดตามผลการดำเนินงานจัดทำโครงการส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทุกขั้นตอน	2.44	0.88

จากการวิเคราะห์ทางสถิติ ตามตารางที่ 8 พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีการปฏิบัติงานตาม บทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดโดยจำแนก เป็นรายข้อคือ ได้ศึกษาความต้องการของชุมชนในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.22 วิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.08 ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีค่าเฉลี่ย 3.06 จัดลำดับความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 3.04 มีการวางแผน บริหารจัดการแผนงาน โครงการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.98 ได้ปฏิบัติงานในการเผยแพร่รณรงค์และประชาสัมพันธ์โครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.84 ได้ศึกษาปัญหาสิ่งแวดล้อมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีค่าเฉลี่ย 2.80 เมื่อมี การประชุมในเรื่องการวางแผนงานการจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย

ท่านได้แสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 2.80 ได้ร่วมวางแผนงาน กำหนดรูปแบบและวิธีการทำโครงการสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยมีค่าเฉลี่ย 2.74 ได้วิเคราะห์ถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานจัดทำโครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.72 ได้เผยแพร่ผลการปฏิบัติงานในการดำเนินงานโครงการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและร่วมเสนอแนะในการปฏิบัติงานโครงการด้านส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในครั้งต่อไปมีค่าเฉลี่ย 2.72 ได้ประสานงานให้องค์กรทั้งภาครัฐ เอกชนและประชาชนให้มีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.64 ได้ติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติงานการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ย 2.58 ได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ และกำลังคน แก่ผู้ปฏิบัติงานโครงการด้านสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ที่รับผิดชอบมีค่าเฉลี่ย 2.46 และได้เนื้เทศติดตามงานผลการดำเนินงานจัดทำโครงการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในทุกชั้นตอนมีค่าเฉลี่ย 2.44 ตามลำดับ

3. การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1. เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

ตารางที่ 9 แสดงความแตกต่างการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำแนกตามความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม [หมายเลขในวงเล็บ ( ) คือ อัตราร้อยละ]

ความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	การปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	รวม
ความรู้ระดับสูง	0 (0)	5 (10)	5 (10)	10 (20)
ความรู้ระดับปานกลาง	1 (2)	25 (50)	11 (22)	37 (74)
ความรู้ระดับต่ำ	0 (0)	2 (4)	1 (2)	3 (6)
รวม	1 (34)	32 (64)	17 (2)	50 (100)

$$\chi^2 = 1.686$$

จากตารางที่ 9 พบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง กล่าวคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีระดับความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง มีการปฏิบัติงานตามบทบาทมากที่สุดในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความรู้ในระดับสูง มีการปฏิบัติงานตามบทบาทมากที่สุดในระดับและปานกลางและระดับต่ำ ร้อยละ 10 จำนวนเท่ากัน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีความรู้ในระดับต่ำมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ในระดับปานกลาง ร้อยละ 4

สำหรับผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้ศึกษาใช้ค่าไคว์สแควร์ (Chi - square test : χ^2 - test) พบว่า $\chi^2 = 1.686$ แสดงว่าความแตกต่างระหว่างความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขไม่มีความแตกต่างกัน หมายความว่า ความรู้ในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่างกัน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

สมมติฐานข้อที่ 2 อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน

ตารางที่ 10 แสดงความแตกต่างการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจำแนกตามระดับอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม [หมายเลขในวงเล็บ ( ) คือ อัตราร้อยละ]

อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม	การปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม			
	สูง	กลาง	ต่ำ	รวม
ระดับอุปสรรคสูง	0 (0)	13 (26)	8 (16)	21 (42)
ระดับอุปสรรคปานกลาง	1 (2)	17 (34)	8 (16)	26 (52)
ระดับอุปสรรคต่ำ	0 (0)	2 (4)	1 (2)	3 (6)
รวม	1 (2)	32 (64)	17 (34)	50 (100)

$$\chi^2 = 1.132$$

จากตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง กล่าวคือ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมระดับปานกลาง มีการปฏิบัติงานตามบทบาทมากที่สุดในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 34 เจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีอุปสรรคในระดับสูง มีการปฏิบัติงานตามบทบาทมากที่สุดในระดับปานกลาง ร้อยละ 26 และเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับต่ำมีการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับปานกลาง ร้อยละ 4

สำหรับผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผู้ศึกษาใช้ค่าไคว์สแควร์ (Chi - square test : χ^2 - test) พบว่า $\chi^2 = 1.132$ แสดงว่าความแตกต่างระหว่างอุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม กับการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ไม่มี ความแตกต่างกัน หมายความว่า อุปสรรคในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ต่างกัน ไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทในการจัดการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่แตกต่างกัน